

МИ і СВІТ

WE AND THE WORLD

Український

магазин

Nous
et le monde

Revue Ukrainienne
diasporiana.org.ua

ПАРИЖ
НЬЮ-ЙОРК
ТОРООНТО
ЕДМОНТОН

25 с.

РІК 6

ЛИПЕНЬ

1955

15

МІ і СВІТ

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної та адміністраційної кореспонденції (вплата грошей): M. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

ЗМІСТ:

Не все добре, як рибка клює
Український архітектурний
стиль
Чий приятель?
Місто круглих бань
Ніщше про сон
Незрівняний мистець слова
Париж, що його не знаєте
Про клімат і його зміни
Українець - винахідник
На Кров Ривері
Про вік жінки
Шахи
З психології письма
Яке ваше число
Неймовірний податок

РЕДАКЦІЙНІ ВІДДІЛИ:

В Європі: Е. Деслав, Ю. Калинич
Париж, Франція

В Америці: Петро Павлович,
Нью-Йорк, США

ПРЕДСТАВНИЦТВА

AUSTRALIA:

Fokshan Library and Book Supply, I Barwon Str., Glenroy, W. 9, Vic.

BELGIQUE:

Ihnat Stachij, Esneux en Liege

ENGLAND:

S. W. Shewchuk, 78 Kensington Park Rd., London, W II

FRANCE:

Kolankiwskyj Mykola, 186 Blvd. St. Germain, Paris VI,
c. c. 876771

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: Туся, наша маленька приятелька й читачка з Едмонтону, в прекраснім гуцульськім одязу.

В цьому числі є рисунки й заставки арт. маляра Миколи Кричевського.

* * *

Річна передплата: для Англії й Австралії — 1 фунт, для Бельгії — 100 б. фр., для Франції — 1000 фр., для Німеччини — 10 ДМ., для Аргентини й Півд. Америки — 40 арг. пезів, для Півн. Америки, Канади і всіх інших держав — 3 ам. доларя. Ціна одного числа: 25 центів.

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Г. Блюммер

НЕ ВСЕ ДОБРЕ, ЯК РИБКА КЛЮНЕ

Один Бог знає, як воно важко з невеличкого заробітку купити сьогодні вудку, а все таки він її нарешті купив.

Бідняга набув наперед вудило. Не те дороге, із сьоми частин, що його можна скласти докупи, — а звичайніське, із жовтавого бамбусу. Не вибрав собі також яснозеленого, прозористого шовко в ого шнура; досить було йому тонкого, зісukanого із на- воскованих ниток бавовни.

Найважливіше — як він це знов — то була жилка. Розглядав дбайливо різні роди, з продавцем радився, і врешті вирішив купити найдорожчу. За поплаввець мало бути індице перо, яке вже два роки ждало

свого призначення. На гачку годі було ощаджувати, тож вибрав він найкращої якості малий гачечок, бо плянував ловити тільки маленьку рибу. Саму маленьку!

Купивши, йшов додому. Люди вітали його привітніше, як досі; шапки скидали перед рибалкою.

Тоді надягнув ясні штани в елегантну пружку, ледь-ледь протерті внизу, і прикрив лисину солом'яним капелюхом, що його перед сімнадцять роками розтратно дозволив собі купити на якусь спільну прогулянку. Вдоволено вирішив, що ніхто тепер не відрізний його від справжнього рибалки.

Опісля став ритися в го-

родці за хробачками, що їх було напричуд багато поміж білою редькою; вийнявши й завинувши раніше обережно в папірчик протинагнітковий плястер, вкладав їх у блакитну коробочку.

Справившись з цим, позичив у сестри ровер і поїхав на озеро.

Припер ровер у тіні до дерева і не став в однім ряді, поруч інших рибалок, тільки відійшов з на мет каменем завдальки.

Обережно застремив хробачка на гачок. Хоч жаль йому було дещо хробачка, та що ж,—ніхто без хробаків не рибалить.

І тоді закинув вудку, вперше в своєму житті! Ах, яка розкіш, яка благословенна хвилина! Глибоко під ним, на лискучих, ніжних, темнозелених хвилях підносився і опадав поплавець. Його власний поплавець!

Це була картина, про яку він мріяв роками, вдень

за бюровою роботою, а вночі у ліжку.

У нього й гадки не було, що вже таки сьогодні клюне рибка; не одне ж він, мабуть, неправильно вчинив. Йому ж щойно вчитись треба. — Та не встиг він ще скінчiti думки, як нараз поплавець почав гойдатись на боки. Збентежений, сам собі не вірячи, потягнув за шнурок.

Малесенька рибка зависла на гачку: яке неймовірне щастя!

Дрижачими руками притягнув її до себе і пробував вийняти гачок. Це та-кож — подумав — треба раніш вивчити. Рибка страшенно пручалася, щохвилини вириваючись з рук. Ніяк було видістати гачка з того маленького писочка.

Пріючи від напруги і хвилювання, тримав в руці нещасну рибчину. Мусів глядіти, як її зяви розпучливо всисали повітря і золоті очка вп'ялились в нього, сповнені смертель-

ного жаху. Тоді бідняга сам перелякався і рішучим рухом кинув назад у воду рибу разом з гачком. Надіявся, що рибка сама визволиться у воді.

Але не протривало декілька хвилин, коли поплавець рванувся сильніше, дополовини заглибився в воду, а далі й зовсім пірнув.

Здивований бідняга потяг за вудку. На жилці билася велика риба; вона пожерла рибку як приману.

Рибалка прикусив зуби, намагаючись зберегти притомність ума. Хотів уже покликати інших рибалок, але, засоромившись, не знайшов відваги. Він же ж хотів зловити тільки маленьку рибку, а тут висіла й билася на воді, мов на віжена, якась потвора!

А може вона виплюне

маленьку, якщо матиме для цього час і нагоду? — потішався. Пустив велику рибу наново в озеро. Рівно, мов гітарна струна, витягнувся шнурок і бідняга мусів тепер аж двома руками тримати свою вудку.

Та врешті, мабуть, дике створіння втомилося. Напняття шнура нагло послабло і вже хотів бідняга з полегшою тягнути, щоб подивитися, коли враз щось жахливо рвануло. Він встиг ще побачити великанську тінь, що, наче тор педа, промчала попід водою, і втратив рівновагу. Стрімголов полетів враз з вудкою з берега у кручу.

Коли прибігли люди, то побачили лиш солом'яний капелюх, що пливав по лискучім плесі.

Його одідила сестра бідняги.

А ровер укralи.

Перевірте своє знання

1. Хто такий Анніо? — 2. Що знаєте про Ціцерона? — 3. Чому провідників по музеях називають "чічероне"?

Шукайте відповіді на стор. 25.

Куди веде дорога

до НАЙ-КРАЩОЇ-МОДЕРНІШОЇ ХОЛОДІЛЬНИ?

ХОЛОДІЛЬНІ З ТАКИМИ ПРИКЛЕТАМИ:

- З ВЕЛИКОЮ 80-ТИ ФУНТОВОЮ ФРІЗЕР ЧЕСТ. (ОСІБНІ ДВЕРЦЯТА, ТЕМПЕРАТУРА НІЖЧЕ 0° F).
- З АВТОМАТИЧНИМ ВІДМОРОЖЕННЯМ.
- З ВОЛОГОЮ ПЕРЕДЛІКОЮ, ЩО ДЕРЖИТЬ ВІД-КРИТУ СТРАВУ СВІЖКОЮ.
- З МОДЕРНІМ ВІГЛАДОМ ТА ПРИГАРНИМ НУТРОМ.
- ІЗ СПЕЦІАЛЬНОЮ ПЕРЕДЛІКОЮ З ВІДПОВІДНОЮ ТЕМПЕРАТУРОЮ НА МАСЛО.
- З ТРІМЬОУ ШУХЛЯДКАМИ, ЯКІ ВІНГДНО ВИСУ-ВАЮТЬСЯ.

КОЖНИЙ ЗНАЄ, що ДОРОГА ДО ДОБРІХ ХОЛОДІЛЬЕНЬ: «NORGE», «CALVINATOR» і ІНІХ, ДОБРІГО ЕЛЕКТРИЧ-НОГО ПРИЛАДДЯ, ВИГДНИХ І МОДЕРНІХ МЕБЛІВ

ВЕДЕ ДО

 ALPHA
FURNITURE CO.

735 Queen St. W. Toronto Tel. EM 3-9637

М. Пановецький

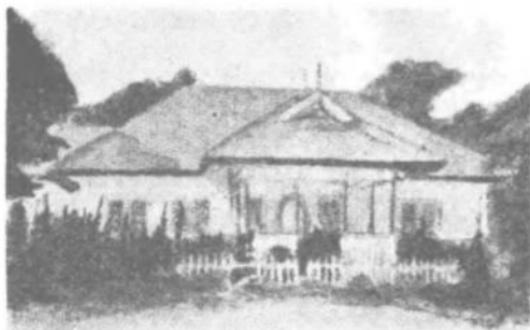
УКРАЇНСЬКИЙ АРХІТЕКТУРНИЙ СТИЛЬ

Перший, хто подумав у половині XIX століття про відбудову нашого рідного стилю був Г. П. Галаган. От що ми читаємо в одному з його листів:

“В одному з моїх маєтків, в селі Лебеденці, прилуцького повіту на Полтавщині, мені знадобилося збудувати домик для надіїждаючих гостей. Мені хотілося б, щоб в ньому був якийсь витриманий суцільний стиль. Тут народилася в мене думка відродити нашу старинну українську будівлю. Багато не розуміють зовсім, як можна будувати український дім, в якому стіни ожили б так само, як ожила мова наша в творах наших поетів. — Що ж це буде? Велика мужицька хата? — Так питало мене багато людей, які виросли на Україні, але відбились від свого рідного і в їх пам'яті воно вже стратило всяку вартість та значення. Для складення пляну і фасаду я звернувся до архітектора академіка Червінського. З початку був він у такім самім клопоті, як я, і ми мусіли призначити довгий час на обмірковання проекту. Для цієї цілі наш художник переглянув в усіх місцях всі дрібні останки, з котрих можна було скласти щось суцільне, багато перебалакав з ста-

рими людьми, перечитав різні описи старинних українських будівель, звертаючи найбільшу увагу на опис Куліша (Михайло Чернишенко), у якого не пропущено найменшої дрібниці, котра характеризує оселю наших предків, — по якій року 1856 дім був нарешті збудований”.

На малюкові показано передній фасад дому Галагана. Будинок стоїть посеред досить великого зеленого двору, у надзвичайно мальовничій місцевості. З інших сторін дім притуляється до густого саду, з величними липами, кленами та в'язами. Як бачимо на малюкові, дах зроблений з широкими виступами. Покрівля солом'яна, зроблена гуцирем, себто на верх виходять коріння соломи, а не колос. Так взагалі роблять в степових місцевостях, і це надає покрівлі характер матовий, не бліскучий і приемний на вигляд. Стіни в будинку не штукатурені, а просто обмащені по деревинах цеглою, а потім побілені крейдою. Від землі зроблена так звана присьба. Мета її захиstitи знизу підвальну від гнилигини, а хату від морозу. Ця присьба набивана цеглою та оброблена дошками. Вона оточує всю будівлю. Двері і вікна

Дім Галагана

в домі мають окремі форми, лутки дубові, не фарбовані. Головний вхід у будинок це рундик, чи то вкритий ганок, обгороджений крученими тонкими колонками; внизу глуха дощата стінка з різьбою та дубовими лавами навколо. Тут наші предки звичайно зустрічали своїх гостей.

Не буду описувати внутрішнього вигляду цього будинку, бо внутрішня обстанова його нічим не відрізняється від внутрішності звичайного українського житла. На сволоку в головній кімнаті будинку є такий надпис: "Дім цей збудований для оживлення передання про життя предків в пам'яті потомків."

Після будівлі Галаганівського будинку, в українському будівництві знову настає довга перерва, коли нарешті року 1907 з'являється розкішний пам'ятник українського кам'яного будівництва — це земський будинок у Полтаві, збудований відомим українським архітектором Василем Кричевським. Заки приступити

до тієї будови, Кричевський протягом кількох років вперто та енергійно студіював пам'ятники рідної архітектури. Через це Й проект, витворений ним, вийшов надзвичайно відержаним у рідному стилі. Це не є стиль самого Кричевського, це не витвір його індивідуальної фантазії, це продукт ґрунтовного вивчення рідної старовини, бо найменша деталь має за собою певну історичну минувшину. Земський будинок — це велика двоповерхова будівля. Будинок вкритий зеленою черепицею і має дві башти на боках головного входу, які виглядають схожо з нашими церковними дзвіницями. Загальний тон будинку сірий. Через виступи нижнього поверху тягнеться червона панель. Всередині дім багатий на стінну орнаментику. Головний вестібуль весь вкритий орнаментом, який виконав в більшій часті художник Васильківський.

Земський будинок — це найяскравіший пам'ятник будівництва Кричевського. Збудована

ним пізніше будівля — школа імені Грушевського на Курінівці в Києві — не має вже такої краси. Це, розуміється, не можна покласти йому в провину, але треба пояснити виключно або браком грошових засобів, або бажанням власників будівель надати їм український вигляд вже після того, коли був збудований самий корпус дому. Типічним зразком того був дім Грушевського на Паньківській вулиці в Києві, якому надані риси й прикмети українського стилю вже після спорудження корпусу.

Був ще проект народної автодорії в українському стилі, виконаний М. Шумицьким, і представлений ним в політехнічному інституті в Києві. Форма його віконних переплетів та стінної орнаментики були запозичені з старовинних пам'ятників. Загальний кольор дому сіро-жовтий; через весь перший поверх тягнеться блакитна панель. Дах з зеленої черепиці. Форма головних та бокових дверей типова шестикутна. Головні двері

містяться в глибокій ниші, як це можна бачити в старовинних будівлях.

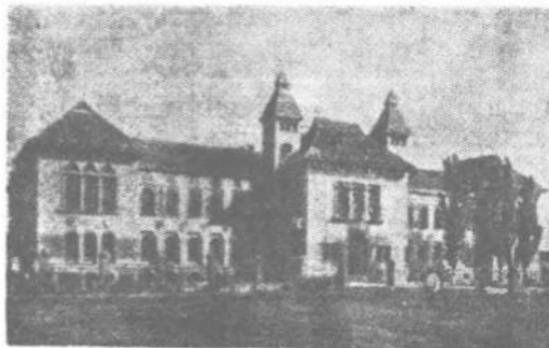
Балюстрада верхнього балькону оздоблена в Шумицького стилізаціями глека з квітками та ще стилізацією барабанів. Останні є однією з улюблених форм українських гончарів. Верхній карниз дому уявляє з себе ряд кронштейнів, які підпирають далеко виступаючі дахи і беруть свій первообраз зі старих дерев'яних форм. Приклади цього можна й за наших часів знайти в сільській архітектурі на Харківщині.

Згадуємо цих кілька слів про великих пionерів українського стилю, щоб посеред наших заможних емігрантів знайшовся хтось, хто мав би амбіцію збудувати собі будинок, модерно вивінуваний, але втриманий в прекрасному українському стилі. Нові замовлення примусять наших молодих архітектів погратись в архівах та старовинних пам'ятниках і збудувати щось, чим зможемо погордитися перед чужинцями.

Земський будинок у Полтаві

ЧИЙ ПРИЯТЕЛЬ І ЧИЙ ЗРАДНИК?

Буває т. зв. струсина політика, що у хвилинах найбільшої небезпеки спрямовує увагу на дрібниці, замість дивитись на основне. Скільки то не говорено під час Мюнхенського договору про різниці поглядів між Гітлером і Мусоліні! Різниці справді були і при розумній політиці їх можна було використати. Але для Чемберлена і Йому подібних вони були тільки блудним вогніком на шляху до небажаної війни.

Мимоволі снуються такі спомини, коли дивитись, як сприймає сьогодні Захід те, що діється поміж Москвою і Београдом. І сьогодні є тертя поміж Тітом і Москвою, — мабуть, вони будуть завжди. Та найважливішим є факт, що Хрущов, своєю просьбою про гостину в Београді, і Тіто, прийняттям гостей з Кремля, — зробили вирішний крок, щоб зблизитись до себе. Тіта прийнято, за його власною згодою, на лоно "табору миру". Все інше никне, якщо Йому реальніше приглянутися.

Чи Джілас хотів остерегти?

Хто слідкував за београдською пресою і тамошніми радиовістками, той міг спостерегти

вже по заключенню Тріестського договору, що Тіто безперервно робить Москві дипломатичні прислуги. Тріестський договір був насправді зворотним пунктом. Тіто зібрав ще швидко жніво своєї співпраці з Західом, щоб вже за кілька днів, комуністичним звичаєм, зрадити своїх "капіталістичних" союзників. Другий прилюдний виступ вже раніше політично зліквідованиого Мілована Джіласа мав, мабуть, на меті розпучливою демонстрацією остерегти Захід перед зрадою Тіта. Західний робітничий рух інтервенював в користь Джіласа і осягнув "успіх" (мабуть тимчасовий). Але осторога прозвучала непомічено, хоч по усуненні Маленкова югославська пропаганда саму себе перекричувала, виголошуючи похвали російській "мировій кампанії".

Кульмінаційним пунктом цієї ідиллі було спільне усталення часу зустрічі, яке, без сумніву, попередило виявлену готовість Хрущова зустріти Тіта. Саме в ту хвилину, безпосередньо по підписанні Австрійського договору і перед приготуванням зустрічі Чотирьох, вістка про вихід Тіта із західного табору мусіла дуже розкладовий

вплив на всіх нерішених (а їх е чимало!).

На Заході дивувалися, чому на чолі советської делегації стоятиме провідник партії — Хрущов, а не прем'єр-міністер чи міністер закордонних справ. Ця формальна дрібниця тільки відзеркалює зміст російсько-югославського конфлікту. У тому конфлікті новоспечений (перед війною невідомий і ще досі дуже тендітний) соборницько-югославський націоналізм був тільки другорядним чинником. На першому місці стояло вмішання Тіта у советську внутрішню партійну боротьбу, яка розігралася в роках 1946 - 48 довкола особи Жданова та ним основаного Комінформу і довкола стремління крайньої лівиці до світової революції і третьої світової війни. У цій боротьбі стояв Тіто, враз з іншими європейськими підпільними комуністичними рухами та партизанськими відділами (як Маркос в Греції, Льонго в Італії, Марті у Франції, Ляллеманд у Бельгії і т. д.) по боці найскрайнішої лівиці. Бо ж зовсім не випадково осідком Комінформу став Београд. Не випадково Берія, Маленков, Молотов, і врешті й сам Сталін використали Тітову неопановану гарячкуватість у фракційній боротьбі, щоб підкопати яму під ним та під цілою групою Жданова. У літі 1948 року ця група провалилася і з того провалу постала "ленінградська афера", — то значить арештування, катування і розстріли

проводінних ждановістів в 1954 році, за якими слідувала чистка в цілому світовому комуністичному рухові. Тіто був єдиний хто врятувався і міг врятуватися, бо посидав незалежний державний апарат, що дав йому можливість втекти у відкриту партизанку.

Система Мао як зразок

Тільки на цьому підложжі можна зрозуміти поворот Тіта до комуністичного табору. Сталін помер і то, мабуть, не без допомоги своїх "дворян". Берію застрілено. Маленков упав. Молотов, єдиний колишній повноцінний противник, мусів у лютому цього року під час все-союзного конгресу, публічно змінити свою думку про розходження поміж Москвою і Београдом. Советська преса видруковувала тоді повний текст Тітова протесту, — річ до тієї пори немисліма. Правда, під час народження конфлікту з Тітом була також сильно замішана в те советська армія і коли б Жуков був сьогодні єдиним володарем на Кремлі, то Тіто, мабуть, ще довго вагався б вертатись до старого табору. Тому, щоб зрозуміти всі ці справи, то треба звернути увагу на те, що Жуков за останні два місяці потерпів чимало ударів. Його противники всередині армії: Булганін, Конев, Василевський, Чуйков і Москаленко здобули великі впливи та заключили тісний блок з Хрущовим. Ці ліві екстремісти (по-

ПАЧКИ В УКРАЇНУ!

У Вас є всього подостатком, а Ваші Близькі в Україні терплять голод і злидні.

Зайдіть, зателефонуйте або напишіть до нас, — ми порадимо Вам як і що вислати!

Ми займемося висилкою і гарантуємо її доставу. На випадок недоручення, повертаємо гроші!

Наша фірма відома українському громадянству Торонто й Канади та втішається повним довір'ям!

Висилаємо всі роди харчів, матеріали на плащі, вбрання і суконки, светери, волічку, взуття для старших і дітей, шкіру, кравецькі додатки, білля, панчохи, годинники вічні пера і т. д.

Можемо вислати пачки до 19 англ. фунтів! Відбoreць потвердить одержання власночурним підписом!

Найдалі до 6 тижнів Ваші Близькі в Україні дістануть Ваш подарунок!

BAZAAR CO.

1615 Dupont Str.

Toronto (Ont.), Tel. ME. 2197

між ними недавно померлий маршал Говоров) становили сане ядро прихильників Жданова. Також і Хрущов раніше належав до тієї скрайньої групи Жданова і тільки в останній хвилині осторожно від неї відсунувся. Отже Тіто може спокійно вернутися до давнього табору, бо там панують тепер його давні друзі. Цей факт, що його недобачують західні політики, вказує на те, що не йдеться тут про будь-яку зміну в закордонній політиці, яку можна було б знову відкликати, але про багато глибше зобов'язуючі взаємини внутрі світової комуністичної партії.

Але при цьому повороті до батьківської хати виринають нові й важкі проблеми. Очевидно, що не йдеться тут про славне "нове прийняття до Комінформу". Його ж розбито ще по усуненню Жданова і тепер воно існує тільки на папері. Але йдеться про реальне підпорядковання Тіта під дисципліну світового комунізму. І в тому натрапляє московська коса на камінь. Тіто має свою власну партію, своє військо і державний апарат. Ще в 1947 році він вигнав російських агентів з партії, поліції, війська і державних урядів. Він зовсім не думає їх заново спроваджувати. Він не хоче як підчинений лізти під меч Дамокля, а тільки бажає бути вільним співдіячем світового комуністичного руху. Сьогодні це його домагання вже не таке незвичне, як було в

1947 році. Тут є вже зразок Мао-Тсе-Тунга, який втішається щораз більшою самостійністю. Прикладом може йому служити й недавнє усунення ("самогубство") в Китаї Као-Канга, найвизначнішого советського агента в китайській комуністичній партії.

Але є проблема принципово-го характеру. Між Мао-Тсе-Тунгом і Москвою панує не тільки формальна, але й фактична рівноправність (а навіть можливість китайської переваги). Чи буде те саме з Тітом? Чи мотиме він рівноправно з Хрущовом і Мао вирішувати світові комуністичні проблеми? Коли зважити відношення сил і слабість Югославії, то це видається зовсім абсурдальним. Але Тіто, який у своєму житті мав стільки успіхів, не зневірюється. Сьогодні стоїмо в стадії боротьби Београду за ту рівноправну позицію.

Фронти в цій розгрі все ще стоять на тому самому місці, що в 1948 році. По югославському боці все ще висувається прапор національної незалежності та вказується на нейтральність Югославії між Заходом і Сходом, на незалежність її політики. Що це тільки фрази, на те вказує безпереривна допомога, яку дає Тіто російській міжнародній кампанії, що найболючіше відчувають сусіди — Греція та Туреччина. З російського боку не звертається уваги на ці зовнішні демонстрації Югославії та щораз вираз-

ніше говориться про міжпартійні взаємини. Про них говорив в лютому цього року Молотов, про них писала в березні "Правда", про них весь час говорила Москва під час і після београдської візити.

Београд стоїть неуступчиво на своїх нездобутих позиціях і Москва виявляє щораз більшу нервозність. Провідник балканських партизан має покищо перевагу над володарями Кремля.

Америка мала б підсадити на сідло

Тіто може пождати, але Хрущова пече, бо це може мати для нього погані наслідки.

У цій боротьбі Тіто використовує свої зв'язки з Заходом, які тепер є тільки засобом зміцнити свою позицію в Москві. А при тому йдеться не тільки про формальність Балканського договору трьох, але головно про американські збройні і господарські достави, що їх Тіто хотів би зберегти і на майбутнє. Америка подарувала йому

РЕСТОРАН „ОДЕСА”

512 Queen St.,
Ph.: ЕМ 8-0005

подає своїм Гостям найсмачніші страви! Зокрема широко славиться наша добірна українська кухня!

У нас ціни дуже низькі!

модерну армію, яку він тільки з її допомогою може втримувати, і він не бажав би ні мілітарно, ні господарсько бути залежним від Москви. І тут Тіто наслідує Мао Тсе-Тунга, який в Китаї поборює російські впливи, наскільки тільки може, і рівночасно свої впливи в Москві підносить, також наскільки тільки може. Тіто надіється, що Америка підтримає йому стремено і допоможе сісти в Мос-

кві на великого коня. І тоді коли його справжня політика, сильно повернулася наліво, він старається рівночасно видушувати Москву і Вашингтон.

При холоднокровній політиці, Захід міг би помішати рівночасно пляни і Тіта і Хрущова. Тіто також сьогодні потребує допомоги Заходу, але це треба вміти використати. На жаль, від часів Ялти Захід не багато нового навчився.

Хто їздить поїздами?

Інститут для прослідження французької публічної опінії перевів анкету поміж професійними подорожніми (людьми, що впродовж 6 місяців проїздять понад 10.000 км.), цікавлячись, якими комунікаційними засобами вони користуються.

Виявiloся, що на кожних 100 км. вони проїздять пересічно 1 км. на кораблі, 10 км. літаком, 40 км. автом і 49 км. поїздом. У виборі засобу комунікації грає в них роль не ціна, а швидкість і вигода.

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ “АЛЬФА”

в новому обширному приміщенні

1999 DUNDAS ST. WEST

(біля Сораврен)

Доїзд трамваями: Дандес, Каледж, Кінг.

Виконує **НАЙСКОРШЕ, НАЙКРАЩЕ, НАЙДЕШЕВШЕ**

всякі друки: летючки, афіші, блети, фірмові друки, весільні запрошення і т. д.

Замовляйте особисто або телефоном

ALPHA PRINTING CO. — Tel. OL. 3931, KE. 9293

Л. Івченко

МІСТО ДВОХ КРУГЛИХ БАНЬ

Ше здалеку, коли Ви під'їздите до Вашингтону вночі — видно осяну баню над Капітолем. Фактично — це символ життя Вашингтону: центр всього! — політика, складні міжпартийні відносини, не менш складні відносини між Капітолем і Білим Домом.

Якщо брати чисто статистичну сторону — то Білий Дім мусів би мати перевагу, бо основна маса мешканців Вашингтону це урядові службовці. Але в демократичному світі, це створює тільки величезну різномірність поглядів, симпатій, опозицій, яку важко собі наперед уявити. Тому, може і добре, що мешканці Вашингтону позбавлені права голосувати під час загальних виборів.

Другий центр Вашингтону — це Білий Дім, також з круглою банею і пропором, який підіймається, коли президент є у Вашингтоні, і спускається, коли він виїздить. Від Білого Дому вгору іде шіснадцята вулиця, де розташовані амбасади. Советська амбасада також на цій вулиці — з вічно закритими вікнами.

За часів демократичного уряду життя у Вашингтоні — як ностальгічно згадують деякі старі мешканці — було значно

пишніше і яскравіше. Безперечно: республіканці мають не менше міліонерів у своєму гурті, ніж мали демократи — але посکільки республіканців ославлено партією “великих грошей”, то вони не наважуються кинути перед очі Вашингтону всю свою пишноту і блиск. Але здається, що який демократичний Вашингтон не є, — але він таки любить великі прийоми і забави — це дає тему до довгих розмов і споминів про минуле.

Наскільки важко одразу розібратися у перехрестях і залізувлах політичного Вашингтону, настільки ж важко і зрозуміти мережу покручені вулиць, авеню, круглих сквериків і куцих, на 1-2 блоки післясес Вашингтону топографічного. Як пояснює одна українка з Вашингтону: кожних п'ять блоків є круглий скверик, і посередині стоїть якийсь “чудак на коні”.

Центр міста — вподовж Пенсильванія Авеню — забудований в класичному стилі грецьких храмів, з колонами, карнизами, фризами і барел'єфами. Але в цьому центрі дуже мало житлових будинків: так звані резиденційні секції ідуть в усіх напрямках — з однією метою — бути подалі від центру. Це не тільки з великої пишноти,

але й тому, що центр лежить досить низько і поблизу річки, від чого звичайна вогкість і спека Вашингтону тут ще поганіше. Люди намагаються оселитись десь вище — або через річку в стейті Вірджінія, або в напрямку до Меріленду і в самому Меріленді.

Резиденційні секції — це блок за блоком невеличкіх будинків — їх звати віллами чи котеджами — оточених садками, з деревами, квітами, зеленим газоном і обов'язковим "порчем" — верандою, де можна посидіти на свіжому повітрі.

Наскільки центр Вашингтону виразно є столицею — підтягнутою, трохи напущеною, гідною — настільки резиденційні секції чарівні своєю природою, притульністю і простотою. Якщо під час "черрі бласом" — квіту японських черешень, засаджених вподовж каналу Потокаму, майже зараз за Білим Домом — ця частина міста є Меккою, подивитись на яку з'їздяться люди з усіх штатів,

— то кожна вілла в резиденційній секції є чарівним куточком, де від ранньої весни Ви бачите квіти: починаючи від палаючих азалій, через тюльпани і рододендрони — до величезної кількості троянд, що часом виглядають чисто як декорації до другого акту з "Фауста".

Між центром і резиденційною секцією лежить смуга того, що в Америці називається "слам" і що советські кореспонденти описують як "надри, хащі, трущоби!" Це — переважно двохповерхові домики, з мешканнями, де є і газова кухня, і рефірдже́ратор, і ванна. Словом — коли порівняти ці "трущоби" з мешканнями в другій частині будинку письменників "Слово" у Києві, — то американські трущоби мають усі переваги. Правда, в передньому фасаді "Слова", який було додано пізніше, тепер є високі кімнати і добре мешкання. Але всі інші — це невеличкі кліточки, що називаються кімнатами, перегорожені тоненькими перегород-

Капітолій
(Вашингтон)

**Білий дім
у Вашингтоні**

ками. Але Вашингтонці дуже соромляться своїх "трущоб" і не забаром більшість їх буде знесена і на їх місця побудовано "проекти" — дешеві мешкання для тих, хто заробляє менше 2.000 - 2.400 доларів на рік.

Величезна різниця між Вашингтоном і Нью-Йорком та, що у Вашингтоні Ви не мусите їхати годину для того, щоб побачити деревце і тінь: дерева тут на кожній вулиці і навколо кожного будинку. В резиденційній секції дерева на вулицях

такі старі, що сплітаються вгорі — і Ви їдете чи йдете під зеленою аркою.

Такий Вашингтон Di Ci — столиця і приемне місце для життя, гідність і комфортабельність, пишнота класики — і модерні будинки, де в першу чергу ставиться вигода, а потім уже орнамент, який не мусить суперечити, а покривати вигоду.

І може саме в цій комбінації офіційного і людського і лежить найбільш точна характеристика Вашингтону, Di Ci.

Маєте мало часу?

Подзвоніть тільки на ЕМ. 6-5928

ХАРЧІ НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ

привезе Вам до хати українська фірма

JAW MEAT MARKET and GROCERY
(Власник СТЕПАН КУЗЬМА)

160 QUEEN ST. E.

TORONTO, ONT.

ФРІДРІХ НІЦШЕ ПРО СОН

Честь для сну і сором перед сном! І вступайтесь з дороги кожному, хто спить погано і сторохжити вночі!

Навіть злодій соромиться сну: тихенько закрадається він вночі. Але безсоромний сторож нічний, безсоромно несе він трубу свою.

Спати, то не мала штука: для цього треба вже ввесь день бути сторохжким.

Десять разів на день мусиш перемогти себе самого: це наводить добродійну втому і є наче мак для душі.

Десять разів мусиш помиритись із собою; бо перемога гірка, і погано спить непримирений.

Десять істин мусиш знайти через день: інакше ще й вночі шукатимеш за ними і душа твоя останеться голодна.

Десять разів на день мусиш сміятись і веселитися: бо вночі не дасть тобі спокою твій жолудок, той батько пригноблення.

Не многі знають те: а прецінь треба мати всі чесноти, щоб спати добре. Чи буду ложно свідчити? Чи буду чужоложити?

Чи буду пожадати слуги більшого мого? — Все те буде ворогом доброго сну.

Але хоч би ти й усі чесноти мав у собі, то ще одне тобі

треба знати добре: як самі чесноти заколисати до сну в сліщний час.

Щоб вони не сварились із собою, ті гречні жіночки! Щоб не сварились за тебе, нещасний! Мир Богу і мир сусідов! — Цього вимагає добрий сон. Мир навіть чортові сусідському! — Інакше товкти буде у тебе поночі.

Честь і послух для старшини, навіть кривої! Цього треба для доброго сну. Що ж пораджу на те, що старшина ходить раденною на кривих ногах?

Той в мене найліпший пастух, хто свою вівцю веде на половину найзеленішу: бо це годиться для доброго сну.

Не бажаю ані многих почестей, ані скарбів великих: вони розпалюють утробу. Але без доброго імені і невеликого майна сниться погано.

Добре товариство миліше мені як лихе: щоб тільки приходило й відходило у свій час. Це потрібне для доброго сну.

Та ще сподобались мені дуже вбогі духом: вони причиняються до доброго сну.

Оттак минає день чесному чловікові. А прийде ніч, бережусь, щоб не кликати сну! Не хоче він, щоб його кликати, сон мій, що є пан чеснотам!

Але я перегадую, що через день учинив і подумав. Пере-

жовуючи, питаюсь у себе, терпеливо наче корова: котре це були нині десять моїх перемог?

Котре це були десять примирень і десять істин і десять сміхів, що ними вгодило собі серце мое?

І коли перегадую отак і колишусь сорок думками, нападає

мене негайно сон мій, незваний, пан чеснотам.

Насправді, легесенькою ходою приходить він до мене, найлюбіший з усіх злодіїв і краде мої думки: і я дурнем стою перед вами...

(З книги "Так мовив Заратустра").

ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК

З початком XIX сторіччя жив у селі Пальчики біля Батурина видатний український пасічник Петро Прокопович.

У 1814 р. він створив уперше в світі розбірний рамковий вулик. Це поклало кінець хижакцькій системі пасічництва, коли для відбору меду закурювали сіркою бджоляні сім'ї в колодах. Енергію бджіл спрямовано в потрібному для людини напрямі.

Бджільництву Прокопович віддав усе своє знання і силу. В 1826 р. в с. Митченках, теж поблизу Батурина, він заснував народну школу пасічників.

Прокопович розробив оригінальну методу догляду та утримання бджіл, про їхнє кормлення, проведення племінної роботи на пасіках, знайшов спосіб боротьби з захворюванням бджіл на гнильці, який майже без змін застосовується і тепер.

J. BOYKO

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

**383 Roncesvalles Ave. — Toronto, Ontario
OL. 8821**

Великий вибір хат, бізнесів і фармів.

Юліян Лисяк

НЕЗРІВНЯНИЙ МИСТЕЦЬ СЛОВА

(Пам'яті Юліана Геник-Березовського)

У широкій, зеленій та квітучій долині, посеред карпатських верхів, лежить село Березів-Нижній, горде своїми мешканцями, нащадками потужних бояр.

Жив у тому селі старезний дідусан Степан Геник - Березовський. Його заможне господарство находилось в центрі Березова, над річкою. Біля хати туркотів невеличкий млинок, немов розказував, як то дід Степан колись чумакував, як у Криму далекому з вірменами торгував, і яких то чуд він не видав у Києві Золотоверхому. Багато бачив на своєму довгому віку дід Степан, багато щастя й голя зазнав. Перша світова війна

вирвала в нього двох синів-сокілів (так зродилася тема для "Синів" Стефаникових!), а в кілька років пізніше померли дочка і зять, залишивши сиротами четверо внуків. Одним з тих внуків, якими заопікувався дід Степан, був незрівняний мистець живого слова Юліян Геник-Березовський, що свій короткий, але славний життєвий шлях закінчив нецілих три роки тому в Канаді.

Народився Юліян Геник-Березовський в 1906 році в селі Люча біля Коломиї, де його батьки були вчителями. Гімназію закінчив в Коломиї, а університет — славістику в Krakovі. Там теж, при Ягайлонському

Юліян Геник-Березовський з донею Ганною

університеті, був іменований в 1933 році лектором української мови. З років перед другою світовою війною походять його цінні наукові праці: "Гуцульський говор" (вивчаючи його, він вздовж та поперек пішки зміряв гуцульські гори), співавторство в праці проф. Лера-Сплавінського "Словник сучасної польщчини", редакція збірника на пошану проф. І. Зілінського, студії говорів Лемківщини і багато інших. Він був одним з основників "Українського видавництва" в Кракові та членом "Наукової Ради" У. Ц. К.

У 1942 р. Юліян Геник-Березовський одружився з Мирославою Ковальською, студенткою краківського університету. Воянна хуртовина примусила його з дружиною і єдиною донею Ганною вийхати в 1944 році до Відня, а згодом до Грацу. Там на університеті здобував ступень доктора філософії і дістає працю лектора української та польської мов. Темою його докторської праці була "Мова Василя Стефаника". Переїхавши в 1948 році до Канади, він став лектором на університеті в Торонті, а згодом й асистентом при катедрі української літератури в Оттаві.

Інтересний був Юліян Геник-Березовський як науковець, прекрасний був як педагог, чудовий як людина: веселий, товариський, інтелігентний, — але вже просто неперевершений він був як декламатор, рецитатор та інтерпретатор літературних тво-

Брати Геник-Березовські: Кость (найменший), Роман, Ярослав (сидить) і Юліян

рів. Він вмів вибрати автора й його найкращий твір, вмів теж створити літературний монтаж з ряду творів, непов'язаних. здавалось би, з собою. Сильний барitonовий голос й мистецьке срудування ним, витончена аналіза тексту, незвичайно змінливий тон дикції, ніжність інтонаційної скалі, повне панування над рухами й мімікою, — ці всі чинники, гармонійно сполучені із собою, створювали те, що можна було окреслити тільки словом — вершини мистецтва.

Березів Нижній

“Є в ньому щось, що каже ставити його окремо в українському рецитаторському світі, — писав проф. Я. Рудницький в “Ілюстрованих Вісٹях” з травня 1941 року. Чи це та стриманість в афектації, що каже зберігати йому міру в голосових афектах, чи це той мужеско-сильний тон його дикції, що раз може зворушити слухача розбурханим гураганом, то знов перейти в дрижачий хліп — ридання старця, чи це врешті ота шовкова ніжність його інтонаційної скалі, що тихим леготом пестить вухо слухача, чи може одне, друге й третє, що в сумі складається на його мистецтво слова.”

Богдан Лепкий писав в “Ділі” з 28 грудня 1938 року: “Для Геника - Березовського не так важливий зовнішній ефект, як те щось глибоке, не для кожного видне й ясне, що часто густо скривається в поезіях. Переживання поетичної душі, його психологічні моменти, незвичайні настрої, — все те Генік-Березовський старається і вміє

при допомозі мистецького орудування голосу добути наверх і поставити перед здивованими слухачами. Кожний поет в інтерпретації Геника-Березовського має свій стиль, свій окремий характер.”

Юліян (нижчий) з побратимом-гуцулом

Мабуть Юліан Геник-Березовський був найбільшим дотеперішнім рецитатором та декляматором України.

Історія передала нам імена таких талантів відтворчого мистецтва, як М. Щепкін, М. Старицький, М. Заньковецька, Л. Кривіцька, Н. Дорошенко, — але, за винятком останньої, їхнє мистецтво було чисто драматичне й звичайно не виходило поза рамці акторської гри. Тому постать Геника-Березовського залишається в історії уникатом, неперевершеним в своїм мистецтві.

Найбільш підхожими були йому твори із драматичним зачарувленням, бойові або навіяні ніжною лірикою. Залюбки відтворювали голос дзвонів. Знаючи прекрасно гуцульський говор та маючи потрібне драматичне підготування (закінчив драматичну школу в Krakovі в 1929 р.) він чаравав слухачів рецитаціями творів Фед'ковича, Степаніка й Черемшини. Його улюбленими авторами були також Шевченко, Франко і Богдан Лепкий.

Богдан Лепкий пише, що тільки тоді виявилась повна краса Фед'ковичевого "Довбуща", коли Геник-Березовський продекламував його на ювілею Фед'ковича у Львові, передаючи по-єму справжньою гуцульською вимовою, що від неї неслісся легіт Верховини, шум Прута й Черемошу і гудіння карпатських борів. Теж кров'ю писані Степанікові новелі, наче брилянтами дзвеніли, пересуваючи пе-

Погруддя
Ю. Геник-Березовського
(різьба Нестора Кисілевського)

ред очима слухачів трагічні, то іноді комічні, картини з життя наших підгірян.

Декламуючи Шевченка, він переносив слухачів у світ найвищих, вічних ідей, витворюючи в їхніх душах тугу за далечю, порив у безвість.

З Франка найкраще відтворював Пролог до "Мойсея", уривки з "Івана Вишинського", і з "Лиса Микити", поезії із "Зів'ялого листя".

З великою силою експресії він декламував ніжну лірику свого вчителя, Богдана Лепкого.

У його репертуарі були також твори: Вовчка, Коцюбинського, Шашкевича, Тичини,

Рильського, Сосюри й багатьох інших письменників та поетів.

Юліян Геник - Березовський перший в історії української культури поставив декламацію і рецитацію як окрему ділянку драматичного мистецтва. Він перший виступав як рецитатор — професіоналіст.

Наперед його вечори живого слова були влаштовані в Кракові та у Львові, але вже незабаром він об'їхав з ними всі міста та більші села Західної України. Часто виступав у середніх школах, щоб дати підростаючій молоді зразок мистецької декламації. Ректор Богословської Академії і теперішній митрополит о. д-р Йосиф Сліпий запрошуєвав його виступати перед студентами та професорами Академії, щоб дати зразкові лекції мистецтва слова.

Його виступів на великих святах краєвого маштабу годі пе-релічити. Митрополит Шептицький, почувши декламацію Гени-

ка на своєму ювілєї, запросив його до своєї палати та попросив прорецитувати кілька Стефаникових новель. З того часу наш рецитатор був частим гостем Великого Митрополита.

Василь Стефаник, що до того часу не любив слухати рецитаций своїх творів, радо слухав їх з уст Геника-Березовського та залюбки вітав його в своєму домі.

Двадцять п'ять років свого життя віддав Юліян Геник-Березовський своїй рецитаторській праці. Чули його Галичина, Лемківщина, Холмщина, українські колонії й тaborи в краях середньої й західної Європи, почула його й заокеанска еміграція. Тут урвалася струна новітнього Бояна, що з його уст золотом-жемчугами лилося прекрасне українське слово, те, що "мільйони порива з собою, окрілює й веде на путь спасенню".

Юліян Лисяк

КНИГАРНЯ "АРКА"

575 Queen St. West — Toronto, Ont.

поручає:

1. Альбом "Любіть Україну"	12.50
2. Історія України, вид. I. Тиктора	12.00
3. Історія Укр. Війська, вид. I. Тиктора ..	15.00

Хто замовить дві з цих книжок, покликуючись на оголошення в "Ми і Світ", одержуватиме як додаток журнал "Ми і Світ" впродовж одного року.

Юр. Калинич

ПАРИЖ, ЩО ЙОГО НЕ ЗНАЄТЕ

Заздалегідь вибачаюся за оці скупі нотатки. Але травень-червень в Парижі цього року є забагато перевантажені і хаотичні. У два місяці стільки вклалося подій, і на них треба було б багато місяця.

Отже стисло про кожну.

Українська подія, — відбулася європейська прем'єра п'єси п. Діми "Пересаджені квіти". Тема — абсолютно сьогоднішня, режисура абсолютно європейсько-українська (п. Н. Пилипенко — з театру "Березіль"), декорації тяжко бідні з огляду на сьогоднішні умовини. Але успіх, успіх — повноцінний. Учасники: авторка п. Діма, Єщенко, Кукловська, Бацуца, Калинич, Жуковський і.. глядачі. Овації, квіти, слізозі!.. Дуже добре! Від цього треба починати.

Але це є той Париж, який ви, мабуть, знаєте.

Є також той Париж, в якому живучи, любите його і ненавидите, а виїхавши — сумуєте.

Пригадується новеля американського класика О'Генрі (Джемс Портрет) "Симфонія

міст". В ній американські міста порівнюються із симфонічними творами. Кожне американське місто, за О'Генрі, має свою музичну тему. Але ж Париж є збіркою усіх музичних тем усіх міст з цілого світу.

Спробуємо теми оцих двох місяців: травень-червень. Попереджаємо, що це тільки жалюгідна стилістична спроба.

Мало хто навіть з корінних парижан знає, чому скринька на сміття, яку конечно треба виставити щоранку перед 7 годиною, називається "пубель". — "Знеси пубель на вулицю", "Візьми пубель до хати" — нормальні вирази парижан. Чому? Чому пубель? — Справа в тому, що пубель, то є ім'я дуже недавнього префекта поліції, який завів оци скриньки на сміття. Був колись пан Пубель — префект, а тепер пубель з малої літери.

Традицією Парижу є те, що кожний поліційний префект залишав по собі якусь ідею, якусь загадку. Теперішній префект Андре Дюбуа називається "пре-

фект тиша", бо він абсолютно революційно заборонив уживасти звукових сигналів для авт, а навіть... і для самих поліцайв.

Півстоліття тому префект Лепін влаштував конкурс для дрібних винахідників - самоуків. Від того часу кожного року відбувається так званий "конкур Лепін".

Недавно відбувся такий 46 конкурс, але з багато суворішими вимогами, і не на традиційному розміщенні між мостами Альма і Олександер III, а в кольосальному Вельд'їв (зимовий вельодром в скороченні).

Мабуть не всім відомо, що ота, нині буденна в цілому світі, "эмійка" — "бліскавичний замок" (райхсфершлюс чи ферметюр еклер) є вислідом "конкур Лепін".

Кому не відомі так звані "сталеві легені", що врятували від смертельного поліоміеліту величезну кількість людей. А чи кому відомо, що в 1936 році на "конкур Лепін" молодий паризький санітар виставив прототип оцих легенів.

Млинок на перетирання овочів, апарат на видушування сочку, універсальний ніж для картоплі, цибулі і моркви, — все це "конкур Лепін".

Цього року "Оскар" на "конкур Лепін" дістав винахідник автоматичного пульта. Музиканти знають, як то є тяжко перекидати сторінки партитури під час концерту. Отже від тепер ця проблема розв'язана. Партитуру перекартковується... но-

гою. Спеціяльна педаль дозволяє, не перериваючи гри, перекидати нотні аркуші одним натиском ноги.

Гітара з пневматичним деком, апарати до огрівання з автоматичним регулюванням, оптичні прилади до малювання, взуvalка на черевики, зроблена спеціально для грубих чоловіків, — увесь "Вель д'їв" був сповнений дотепними, практичними, елегантними ідеями.

* * *

Про "Фуар де Пари" (паризький ярмарок) — потрібна ціла книжка. Виставовий парк на "Порт де Версай" цього року був інтернаціональним святом. Навіть далеке Мехіко взяло участь (скромну, правда, на терені 80 кв. метрів) у цьому святі, яке скоріше мало публіцистичні і пропагандивні цілі. Це був перший крок, досить ісемілівий, для об'єднання показу того, що можна купити і продати "по той і по цей бік". Від скляного павільону Америки до скляного мистецтва Чехо-Словаччини, від західно-німецької оптики до ручних робіт Східньої Німеччини.

Ідея економічної співпраці двох противежних бльоکів, зрештою, не пописалася так само, як і погода. Особливих сенсацій не спостерегла ні тутешня, ні стороння преса. Як і треба було розуміти від самого початку, — сьогорічний "Фуар де Пари" був швидше елементом проби взаємних можливостей до

взаємних економічних комунікацій.

* * *

Щорічна дефіляда від Бастілії до еспланади Інвалідів цього року, хоч і була блідша, але мала бодай якийсь сюжетний стрижень. Кожна провінція показала, що є основним в її економіці, як розвинуті економічні процеси і що є характеристичним для неї.

Кожна провінція Франції має свої особливі кольори, на своїх окремішніх прапорах. І, подумайте, дві третини цілої Франції мають наші рідні національні фарби: блакитно-жовті, або жовто-блакитні. За винятком південних і близьких до Піренейського півострова.

Проходять представники Лянду і ви бачите не тільки наші національні фарби, але бачите майже наших гуцулів, наші кіптиари, візерунки, постоли і ту саму горду поставу.

Бретань, Нормандія, Лязуро-вий Беріг, Овернь, Беарн, Наварра, Камарга, Баски, Савойя,

КНИГАРНЯ Й КРАМНИЦЯ

BAZAAR CO.

1615 Dupont Str.

Toronto (Ont.), Tel. ME. 2197

має всі українські видання й книжки, українську й чужомовну пресу, шкільне й канцелярійне приладдя, грамофонні плити тощо.

Особливо поручаємо нашу французьку косметику та наші галантерійні товари (светери власної продукції!).

Заходьте чи жадайте інформації листовно або телефоном!

квіти, колесниці, ельзаські чорногузи, голуби...

А відкрили дефіляду поліційні акробати — на мотоциклетах. Сторч головою, на одному колесі, стоячи на сидіннях.

Дві з половиною години тривала дефіляда.

Відповіді на питання із стор. 3

1. Французький письменник і драматург, нар. 1910 року, автор широко відомих драм: "Подорожний без клунків", "Медеа", "Антігона" й ін.
2. Жив у роках 106 до 43 пер. Хр., був адвокатом, згодом консулем (63 р.), прекрасний промовець (промови проти Верра, Кatalіни, Марка Антонія), письменник і філософ, незрівняний мистець латинської мови.
3. Це жартівливий натяк на їхню балакучість, схожу на краснорічівість Ціцерона.

В. Мучник

ПРО КЛІМАТ І ЙОГО ЗМІНИ

Ще стародавні греки помітили, що сонце на півночі не піднімається так високо, як на півдні, що в холодних місцях нахил соняшних променів до горизонту більший, ніж у теплих. "Клімат" — це грецьке слово, яке означає "нахил".

На одній і тій же ширині, в одну й ту ж годину дня нахил соняшних променів одинаковий. Але це зовсім не значить, що клімат тут скрізь одинаковий, бо клімат залежить ще від соняшної радіації, повітряних і морських течій, гір, водних просторів і, нарешті, від діяльності людей.

Північні вітри найчастіше приносять холод, а південні — тепло. Міста Бордо і Владивосток, наприклад, знаходяться в одній широті. Обидва розташовані на узбережжях: Бордо на березі Біскайської затоки, а Владивосток — на березі Японського моря. Та, незважаючи на це, середня температура січня в тих містах далеко не однаєова, бо в Бордо в січні переважають південно-західні вітри, а у Владивостоку північно західні. Завдяки теплим масам повітря з Атлантического океану середня температура повітря в січні в Бордо становить 5 ступенів теп-

ла, а у Владивостоку, внаслідок холодних мас повітря з Східного Сибіру — 13,5 ст. морозу.

Вода нагрівається і охолоджується повільніше, ніж суши. Тому на островах, узбережжях морів та океанів літо прохолодне і вогке, а на континентах — сухе і жарке. Зима ж поблизу морів тепла, а далеко від них — сувора. Так, в Дубліні (Ірландія) середня температура повітря найхолоднішого місяця становить 4,7 ст. тепла, а у Верхоянську (Східний Сибір) на тій же широті — 50,1 ст. морозу.

Верхоянськ відділений від океанів величими відстанями і високими гірськими пасмами, — найхолодніше місце на земній кулі, полюс холоду.

Великий вплив на клімат справляють теплі і холодні течії океанів і морів. Завдяки теплій течії Гольфштрому в Атлантическому океані російський порт Мурманськ є незамерзаючим. Холодні течії викликають похолодження, утворення туманів, як це спостерігається біля берегів Канади внаслідок впливу холодної Лябрадорської течії.

Гірський клімат відрізняється від рівнинного. В горах холодніше, більше опадів. Однак на

висоті, більшій від 1-2 кілометрів, кількість опадів зменшується. Наприклад, на плоскогір'ї Паміру (4 кілометри над рівнем моря) холодно і сухо.

Гори перепиняють шлях холодним повітряним масам і це приводить до зміни клімату. Так, на південному березі Криму значно тепліше, ніж у північній частині півострова.

Значний вплив на клімат мають ліси й поля. Ліси зменшують швидкість вітру на поверхні землі, збільшують вологість і знижують температуру повітря.

Вплив людини на клімат дуже різноманітний. Вирубування лісових масивів, розорювання степів, утворення величезних міст — все це в певній мірі змінює клімат на невеликих просторах.

Численні наукові дослідження показують, що клімат не є чимось незмінним, остаточним. За час існування Землі клімат мінявся досить різко: кілька разів спостерігалося обледіння Землі, яке змінялося потеплінням. Певних змін зазнав клімат і за останнє тисячоліття. Так, раннє середньовіччя відзначалось м'яким, теплим кліматом; починаючи з XIII століття, клімат стає вологішим та холоднішим. Останнім часом в Європі та Канаді спостерігається потепління, особливо помітне взимку. У Великобританії, Голландії, Швеції, Данії — за останні півтора століття середні місячні температури січня підвищилися на 3 ступені.

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ

GREEN VALE DAIRIES LTD.

3156 Dundas St., W.
Toronto, Ont.

поручає знамените молоко і молочні продукти, а також першоякісне морожене.

Просимо замовляти телефоном ч. RO 7-1728, або домуватися в усіх крамницях!

Доставляємо до домів!

Найінтенсивніше потепління у високих широтах північної півкулі. За час з 1919 по 1938 рік потепління почалося помітним підвищенням температури океанічних вод. Води Баренцова моря за цей час потепліли на 1,8 ступня, причому це потепління поширилося на глибини понад 200 метрів. На Білому морі потепління становить 0,5 - 0,9 ступеня в середніх річних температурах. Воно таке інтенсивне, що помічається зменшення льодоватості полярних морів, а на суші відступила на північ границя вічної мерзлоти. Невелике потепління відзначається також у центральних і південних широтах.

Вчені з'ясували, що сучасне потепління зв'язане з посиленням атмосферної циркуляції і посиленням обміну повітряних мас між нижчими івищими широтами Землі.

УКРАЇНЕЦЬ - ВИНАХІДНИК

На північний схід від Едмонтона, у віддалі 18 миль, лежить місцевість Форт Саскечеван. До недавна вона славилася лише великою тюрмою, що її оточувало кільканадцять приватних будинків. Ледве від трьох років господарський світ знає про неї.

Сьогодні Форт Саскечеван — це третій продуcent ніклю у світі! І це завдяки молодому інженерові-українцеві — Володимирові Мацькову.

На окраїні містечка (сьогодні Форт Саскечеван має вже майже дві тисячі мешканців) знаходиться комплекс будівель фабрики Шерріт-Гордон, що оточений високим дротом. Входу бережуть озброєні сторожі і годі там дістатися сторонньому, бо ж фабрикація ніклю стотіть під державним контролем. Директором відділу дослідів цієї фабрики та лябораторії, що дає працю 60 фахівцям, є наш земляк.

Володимир Микола Мацьків народився 1923 року в Станиславові. Студіював на університетах в Бресляв та Ерлянгені, де й одержав диплом інженера-хеміка. Опісля рік спеціалізувався на університеті в Лювені. До Канади приїхав у 1948 році та спочатку працював як звичайний робітник, а згодом як хемік в копальні золота. Фірма Шерріт-Гордон Майнс заангажу

жуvala його в 1949 році як дослідника - хеміка. На три роки раніше, в 1946 році, ця фірма відкрила в північній частині провінції Манітоби, над озером Ліп-Лейк, одні з найбагатших у світі покладів нікльової та мідної руд, але не знала ще способу продукції металічного ніклю. Тому то вислано інженера Мацькова і ще кількох хеміків до Державного бюро копалень в Оттаві, щоб перевели там основні досліди й знайшли спосіб виділення чистого ніклю з цієї руди, що характеризувалась дуже низькою відсотковістю.

Вже по кількох місяцях праці знайдено нову методу, що була простішою й економічнішою від досі вживаних процесів. По серії дослідів устійнено, що нікель, мідь і кобальт можна виділити з цієї руди при помочі водного розчину амоніяку під тисненням кисню; окрім залишається оксид заліза. Досліди інж. Мацькова висвітлили всі хемічні процеси цієї реакції та дали змогу відділити мідь від ніклю. Він винайшов теж новий спосіб продукції неметалічного ніклю, стосуючи редукцію ніклю з розчину при допомозі стисненого газу водня. Сирка, що є складником руди, переміняється під час процесу в штучний навіз, сульфат амоніяку.

У 1950 році фірма, оцінюючи працю й винаходи інж. Мацькова, іменувала його своїм головним хеміком. В Оттаві збудовано дослідну фабрику, що далі випробовувала методи продукції і вишколювала своїх працівників. По деякому часі приступлено до будови комерційної фабрики у Форт Саскечевані. Вибрано тому цю місцевість, бо там є подостатком дуже дешевого земного газу, необхідного для продукції.

У 1953 році інж. Мацькова іменовано дослідним директором фірми й віддано під його опіку цю нову фабрику, що її будова коштувала 25 мільйонів доларів. Сьогодні Форт Саскечеван продукує річно 20 мільйонів фунтів ніклю та 70.000 тонн штучного погною. Дальні-

шими побічними продуктами є мідь та дорогий кобальт.

Металурги цілого світу визнали методу інж. Мацькова найекономічнішою. Вона є до деякої міри революційною, бо зриває з традиціями класичної прометалургії.

Інж. Мацькова запрошено на з'їзди Хемічного Інституту Канади й Американського Інституту для металургів і гірників, де він виголосив низку докладів, що живо обговорювались на сторінках фахової преси. Цим новим процесом заінтересувалися копальняні фірми цілого світу.

Нам приемно було бути гостями в домі інж. Мацькова, де він перебуває з батьками, дружиною Богданою та донями: Христиною і Мартою. В його товаристві ми оглянули докладно лябораторію та цілу — велику й складну фабрику. Є там відділи дуже небезпечні, де заходити можна лише в залізних шоломах та з охоронними окулярами на очах.

Сотні робітників працюють у фабриці день і ніч, в будні дні і в свято: вивантажують руду, наповнюють барилки квадратними кістками сизого металю. При самих машинах обслуга невелика, там все змеханізоване. У великанських збірниках осідає залізо, спливаючи з водою рудим струмком у невеличке озерце, що тут створилось. У великій "стодолі", мов у великанському млині борошно, сиплесясь зі стелі сульфат

амоняку. Скрізь сверлами вертить у носі амоняковий газ. "Тут можна визбутися нежиті за дві-три години!" — сміється інж. Мацьків.

Вертаючись з фабрики, згадуємо спільні зустрічі у фюртському "Час-і" (Німеччина), де інж. Мацьків був частим гостем, приїжджуючи з Ерлянгену на засідання КодУС-у й розмови з незабутнім опікуном сту-

дентства сл. п. проф. Кузелею.

В оточенні інж. Мацькова, поміж співпрацівниками, є чимало українців інженерів і хеміків, що завдячуєть йому своє місце й працю, бо й після багатьох успіхів та на високому пості інж. Мацьків залишився собою. Річ самозрозуміла й не варта була б ні подиву, ні згадки, коли б не бувала аж така рідка...

М. К-й

ДЕШО ПРО ПАТЕНТИ

Як відомо, кожний винахід — великий чи малий, може бути звичайно буває опатентований, тобто за винахідником зберігається право на означений час (в Америці 17 років) право власності винаходу й без його дозволу ніхто не може користуватися патентом.

Першу заяву про видачу патенту на американській землі подав був якийсь Джозеф Дженс, що збудував був водяний млин. Перший офіційний патент з підписом Джорджа Вашінгтона одержав Самуїл Гопкінс на свою методу виробництва поташу. Опісля прийшли великі винахідники: Елі Вітні — машина чистити бавовну, Сайрус МакКормік — жниварка, Самуїл Морзе — телеграф, Олександр Грагам Белл — телефон, Чарлз Гудір — вульканізована гума, Томас Едісон — електрична лампа, фонограф і кінокамера, брати Райти — літак з двигуном.

Здається, Едісон мав рекордове число патентів, — щось із 1.100. Менш відомий винахідник безпечної шпильки, Вальтер Гант, був одночасно винахідником першої справжньої кравецької машини, машини чистити сніг і черевиків, які дозволяють цирковому акторові дряпатись на стіну.

Абрарам Лінкольн також зробив винахід і дістав на нього патент: він сконструював машину, щоб здіймати річкові пароплави з піскових мілин. Коли його одного разу запитали, який винахід він уважає за найперший, він відповів: "Перше відкриття людини було, коли вона зрозуміла, що вона не одягнена і винайшла фартух".

Американське бюро патентів має тепер зареєстрованих майже три мільйони патентів. Щороку видається їх близько 40 тисяч. Бо людський ум постійно працює і шукає нових можливостей.

ВИСТАВКА З-ПЕРЕД 42 РОКІВ

Вліті 1913 року відбулася в Києві, в кімнатах клубу "Родина" виставка картин українських мальярів. Була це четверта виставка українського мистецького мальарства. Перша відбулася в Полтаві 1903 р. під час відкриття пам'ятника Котляревському, друга — дещо пізніше у Львові, третя в Києві в 1912 році.

Микола Вороний, що писав рецензію із тієї виставки в "Ілюстрованій Україні" вважав дуже неестетичними картини М. Дяченка та І. Макушенка. У Федора Кричевського, що виставив був "Голівку" і "Старий міст у Фльоренції" — похвалив задум і настрій, але відмовив йому чуття фарб.

Великим успіхом втішалися праці Олени Кульчицької ("При освітленні вечір", "Бора", "Матір Божа", "До церкви"). Петро Холодний виставив найімпозантнішу картину "Катерина" (там же був виставлений його "Етюд"). Цікавими вважались перші праці молодого Козіка, інтригував своєю незрівноваженністю Микола Орлов, головно його модерністичний "Етюд". Було там кілька мініяюр тоді ще маловідомого Мозалевського (ілюстрації до поезії Верлена "Поетичне мистецтво"), на якому, однаке вже були поміт-

ні сліди західньо-европейської культури.

Виставив там М. Бурячок свої "Соняшники", ефектовні, але штучні. Був там і Василь Кричевський, що виставив мало і не найкращих образів ("Весна", "Торчелльо", "Ярмарок", "Будинок Галагана"). Єдине його "Антеріє", що відкривало внутрішній куточек панської хати, просто чарувало око багатством кольорів, красою української орнаментики та пишнотою національних оздіб. Захоплений Вороний називає його "справжнім арбітром елегантіям нашої народної творчості".

Ф. Красицький виставив портрет Лесі Українки, "За обідом" та "Куточок", все витримане в

Ставайте передплатниками
тижневика

"НАША МЕТА"

278 Bathurst St.,
Toronto, Ont. Tel. EM. 8-3519

Віддавайте друкарські роботи до нашої друкарні:

виконаемо їх добре,
швидко і дешево!

реалістичній манері, лише один портрет був намальований в імпресіонізмі.

Побіч дещо претенсійних етюдів В. Масляникова, були також праці справжнього модерніста — Охріма Содомори ("На прощу", "За старих часів", "Козаче військо", "Кобзар").

Були ще ескізи старого і то-

ді широко відомого візантіста І. Іжакевича, архітектурні спроби Мошенка і Шумова (модернізований український стиль), а також слабші праці К. Тимощука, І. Макушенка, Михайлова, Тенюка і Клименка.

Українське різьбарство презентувала на виставці тільки бронзова статуя "Хлібороб" Кузневича.

ЗАСТОСУВАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Тільки дванадцять років тому почали використовувати атомову енергію для мирних цілей, але досягнуто вже багато успіхів в наукових дослідах.

Започатковано широкі наукові дослідження в галузі медицини. Радіоактивні ізотопи виявляють ракові пухлини в найранішій стадії. Вже є деякі успіхи в лікуванні при помочі атомової енергії недуг серця.

Атомову енергію використовується в агротехніці для виро-

щування худоби, здобрювання ґрунтів, боротьби зі шкідниками тощо.

В галузі індустрії радіацію широко використовується для контролю промислових процесів. Наприклад, в нафтовій індустрії просліджується проходження нафти по трубах.

З допомогою атомової енергії тепло перетворюється в електричну енергію. Вже збудовано таку експериментальну електрівню.

**Споживчі й мішані товари найкращої якості
поручаче**

WHITE FOOD MARKET

(M. STYRANKA — R. NABEREZNYJ)

138 Sorauren (corner Sorauren — Galley), Toronto, Ont.
Phone: LL 4921

Не потребуєте трудитися до крамниці, зателефонуйте.
а наше авто доставить бажаний товар до Вашого дому!

Юліан Бескид

НА КРОВ РИВЕРІ

(Спогад присвячений д-рові I. Василевській)

Сонце вже сідає за верхівками березового гайлісся й тишина над річищем, наче б ніколи не перебувала тут людська істота.

В хаті пахне живицею. Дімок, що його ми вдвох з Доктором винаймили на два тижні, збудований з кедрового протісся. І тільки те, що між березами стоять наше авто, може нагадувати існування людської культури. Малі, бурі ведмедиці ходять тією самою стежкою, де ми хворост громадимо до печі, а двері нашої хати замикаються дерев'яною засічкою.

Та хата нам і не дуже то потрібна. Перед дощем можемо ховатися в скелюстих видовбинах, а ночувати могли б навіть в човні, де не дібрались би до нас ведмеди.

Погода вдалася нам краща, як можна було б мріяти. Маємо змогу все побачити, про все пересвідчитися: коли яка риба "бере", де перебувають великі беси, коли найкраще скоче за манилом водяний тигр (так англійці назвали рід великих щуків — москинондж, що живуть разом з бесами, з гатунку окуневих, та з судаками, між скельними прірвами, біля водопадів, або в темно-зелених глибинах).

Зорі на небі мигтять, інколи відірветься кавалок зорі й рисує довгу світляну дорогу по безкрайому озерніці неба. Лопотять, наче пралі праниками, бобри, бовтаючи воду своїми товстелезними хвостами; або зубами пилиють м'яку осичину, щоб греблю городити для своїх ма-

Автор спогаду з своєю
"рибчиною"
(Фото інж. Лев Пилявський)

РИБАЛЬСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

поручає
українська крамниця

DECORO

ART and GIFT SHOP

405 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. Tel. LL. 1401

Також порцеляну, косметику, дитячі іграшки, образи, часописи, шкільне приладдя і т. д. Власна майстерня рам до образів і фотографій.

лят. Не малий клопіт мають дорожники з тією королівською твариною, що її в Канаді ніловити, ні стріляти, ні вбивати не можна! На дорозі до Пітербуру щоночі бобри будують загороду й авта аж по осі купаються у воді.

Ось шумить, падаючи в кручу, осика: одна, друга, — до ранку їх позв'язують разом пеньками, одну до одної, ці мудрі створіння...

— Скубнуло, далебі, скубнуло...

— А я на ґрунт закинув!

Десь в нашій пристані щось ляслуло по воді, заплюскалось біля берегу, і знову тиша. Це бес скочив на малу рибину!

Затиркотіло мотовило на вудилі.

— Тікає, як шалена! Підбити, чи пускати ще? Загакувався, не втече!...

Двічі плигнув мій бес понад водою, швидкий рух вудила і

він вже в човні. А Докторів танцює! Вправно водить вудилом, досвідчений рибалка... Скільки ж то проблем розчовпяти приходиться розсудливій голові: з човна вигнатись і не впасти, добичу щасливо до берега допровадити, спокою й холонокровності не втратити!..

Наші нічні приятелі бобри вже за той час свою пливальню вигородили. Там на дні ні камінчика немає.

— Підемо туди купатися!..

Печемо на вільному хліб і ковбаски, п'ємо джерельну, як диямант чисту, воду, вbrane скачемо в кручі водопаду... За кілька хвилин сонце на перець висушить наше одіння!

Біля очеретини окуні, як долоні. У прірві, на бистрині, судаки проходжуються табунами. А тигри-водяники біля мілени чигають: горе, рибі, що необачно туди підпліне! Москі три й п'ять фунтову рибину проковтне, та смакун він особливо на золоті, в мізинчик завбільшки плотички, що на мілинах біля водопаду до сонця вигриваються.

Щоб не здичавіти в цій закутині, що в українському перекладі Воронячою Річкою називалася б, то розклавши ватру на камінній брилі біля хати, настремлюємо на патички, мов на справжні вилки, смачні ковбаски, "тovстуємо" хліб і пускаємо на повний голос радіоапарат в авті...

Філософії ми не створили, хоч вона — кажуть, на самоті твориться. Ми тільки з моїм

найкращим другом — Доктором добре почуваємся серед природи, твору рук Божих. І любі нам тиша, спокій, сходи й заходи сонця. Нікого нам тут боятися, нічим нам тут тривожитись. Ведмедики, і ті привчили-

ся брати рибу просто з наших рук!

А риба на Кров Ривері прекрасно ловиться: вдень і вночі! Треба тільки вміти дещо її ловити...

БОБРИ

Річковий бобер — це один з найцікавіших звірів. Складні інстинкти бобрів здавна привертали увагу людей. Вони живляться корою дерев і трав'янистою рослинністю. Вони легко звалюють дерева, проміром (діаметром) до одного метра. На мілких річках бобри споруджують греблі на 50-100 метрів завдовжжі і підіймають рівень води до метра.

У місцях свого оселення бобри роблять канали для сплаву гілок, будують з землі і хмизу міцні "хатки". Якщо дозволяють умови, вони риють нори у берегах, де влаштовують своє житло.

З давніх часів боброве хутро високо оцінювалось. Воно дуже міцне — міцніше, ніж хутро лисиці, куниці, соболя, норки і навіть котика.

Великий попит на "м'яке золото" — хутро бобрів, привів

до масового винищення цих звірів. Вже в XII столітті "боброві гони" (місця полювання на бобрів) — були розподілені поміж князями, воєводами, монастирями. Видавались спеціальні закони про їхню охорону. Внаслідок хижачького полювання за старих часів, бобри майже зовсім перевелися на Україні.

Тепер найбільше оселення бобрів на Україні є у заповіднику "Ушомир", Житомирської області, де є їх понад 60 штук. Для швидшого відновлення поголів'я цих звірів завезено на Україну з Білорусі в 1950 році дві партії бобрів — усього 47 голів. Крім Житомирської області, тепер бобри є по Дніпру та його притоках від Чорнобиля і до Києва, по р. Десні і її притоках на Чернігівщині, є теж у Волинській та Рівенській областях.

Справжнім раєм для бобрів є Канада.

ЧИТАЧІ "МИ І СВІТ"! КУПУЙТЕ В КРАМНИЦЯХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЖУРНАЛІ! ДОМАГАЙТЕСЯ, ЩОБ ФІРМИ, В ЯКИХ КУПУЄТЕ, ДАВАЛИ В НАС СВОІ АНОНСИ!

ДЛЯ НАШИХ ЧИТАЧОК

ПРО ВІК ЖІНКИ

Кожний період жіночого віку має свій чар і принаду. Жінка не перестає бути молодою, аж до того моменту, коли вона втратила віру у свою молодість і коли її боротьба за красу й молодість стається розпучливо насильною. Завдяки плеканню краси і теперішньому способові життя, наше покоління пересунуло границю старості бодай на двадцять років. В епоху романтики говорилося про двадцять'ятьлітню дівчину, що вона "ще молода", а тридцять років — це вже була драма переспілого овочу. Сьогодні ж, тридцятьлітня жінка є в повному блеску своєї молодості, свого успіху, і ніхто не подумає уважати її "ще молодою". Все це тільки завдяки вмілому плеканні. А кожний вік вимагає чогось іншого.

З дитинства...

Розумна маті буде приучувати свою дівчинку: до щоденного, старанного миття; до чищення зубів після кожної їжі, до дбайлівого шітковання волосся рано і ввечір, до правильного віддиху; вона уважатиме, щоб дитина ніколи не дотикалася лиця брудними руками.

Від 12 років...

Дівчинка, миючи свої руки, буде старанно посувати кінцем

рушника шкірку довкола нігтів. Маті повинна давати дитині добрий крем на злагіднення морозу взимі та проти засильного огрівання сонцем вліті, бо зміни температури й клімату шкідливі на вразливі дитячі лица. Дівчинка вправляє фізкультуру й ритміку, щоб скорегувати і вправити свої м'язи та назавжди затримати своє тіло гарним і гнуучким. Бо тільки мускули вироблені до двадцятого року життя залишаються елястичними й витривалими. Вона, завжди ще будучи дитиною, повинна бути гарно причесаною й виглядати чепурненько.

Починаючи з 17 років...

Вона вже є молодою панночкою, повною принади, бо з дитинства в неї були влоєні поняття чистоти, гігієни й естетики. Вона повинна уникати "перманентної" зачіски дешевої роботи, й не забувати, що гарно виплекане волосся є її найбільшою красою. Вона дбає про руки, робить манікюр. Вважає на свою шкіру, на своє лице. Їй вже можна вживати трошечки помадки до уст... Залюбки вправляє спорти, багато часу присвячує плаванні. В ніякому випадку не курить, ні не п'є. Вона танцює, вправляє ритміку, й все те, що дає їй зрівнова-

ОЛЬГА КОЛЯНКІВСЬКА

косметичка з Парижу

Торонто, Онт.,

Тел.: ВО 6-5474

фахові поради, плекання й масажі лица, повне усування волосся й бородавок, маніキュри і т. п. На бажання, обслуга по приватних домах.

Домовляйтесь телефоном!

ження, граціозність і добре самочуття.

Якщо вона або загруба, або затонка, її мати повинна піти з нею до доброго лікаря, щоб провірити функціонування за-лоз, циркуляцію крові, що є таке важливе для розвитку й краси молодої дівчини.

Вона не надуживатиме неділь і вільних днів на забави, бо у шкільному віці організмові треба багато сну й відпочинку.

Сімнадцять літ — час остаточного розвитку — який він короткий і який важливий. Його слід залишається на ціле життя.

Двадцять років... Тридцять років...

Для вас це є період безперервної уваги на свою красу, на шукання доріг до її удосконалення і аж до забуття у своїй молодості. Бо коли ж, як не у цей час, ужити й випробувати все те, що дається жінці для плекання її краси, і коли, як не у цей час знайти і виробити

собі шлях, яким прямувати ціле життя?

Для вас тяжко відповісти кількома реченнями, для вас треба писати томи...

А починаючи від сороківки...

Увага! Змучення? Бережіться його. Доглядайте ваше лице. Слідкуйте за наслідками, які залишають: безсонність, нервовість, турботи. Не втрачайте ні ентузіазму, ні оптимізму, хоч нераз тяжко приходиться. Думайте молодо й живите молодо. Проводьте час-до-часу "режими" і дбайте про "лінію". Хто може бути кращим від "бабусі" з молодим, гарним ходом і такою ж фігурою? Не важливе, яку дату народження показує ваша метрика, важливе на скільки років вас оцінюють. Якщо ваша постать струнка, якщо ваш хід м'який, і якщо у півтіні виглядаєте на двадцять-п'ять років, будьте спокійні: ви ще молоді: Почавши фізичні вправи ще змолоду, продовжуйте їх через ціле життя. Десять-п'ятнадцять хвилин щоденної гімнастики дасть вам те, чого не можна купити за ніякі гроші. Однаке по сороківці обминайте всі роди важкого спорту. Не ходіть забагато, щоб надто не втомлюватись. Треба залишити кожну фізичну напругу, якщо помітите, що вона починає бути тягарем...

Починаючи від Х..

Не будьмо дрібничкові...

Старайтесь якнайменше перемучуватись. Відпочивайте при

**Найкращі в Едмонтоні
КОСМЕТИЧНІ САЛЬОНИ
· PAUL - PIERRE ·
SALONS**

10628 Jasper Ave.,
200 Baltzan Bldg,
10343 - 8nd Ave.,
13400 Stony Plain Rd.

мають всі засоби, щоб під-
креслити Вашу красу й мо-
лодість!

кожній нагоді. Не думайте про старість. Три речі є тепер най-
важливіші:

A. Хід. За всяку ціну стараї-
тесь, щоб не мати жиликів.
Важкий хід надає вам більше
старечого вигляду, як собі це
уявляєте.

Одна велика артистка, у віці
всього 30 років, мусіла грati
ролю шістдесятлітньої без ні-
якого макіяжу. Як це не дивно,
але вона зуміла прекрасно від-
творити цю постать, тільки зав-
дяки олив'яним підошвам, які
казала накласти на своє взуття.
Бо важкий, повільний і змуче-
ний хід вчинив з неї старуш-
ку...

Отже робіть помірковану гім-
настику й утримуйте ноги в до-
брому стані дбайте про них, ро-
біть добрий педікюр.

B. Жестикуляція. Ніщо так не
постарює жінку, як тремтячі
руки, повільна й важка жести-
куляція. Як запримітите, що ва-

ше життя й круг зацікавлення
щораз вужчає, що важко вам
бути постійно в русі, що починаєте
горбитись удвоє, то ви повинні усією силою волі по-
бороти такі симптоми старости.
Признайте самі, що це багато
гірше, як мати зморшки. Від-
бувайте проходи на свіжому
повітрі. Якщо ви через ціле
життя плекали якийсь спорт,
продовжуйте його далі, але не
виснажуйтесь ним. Не бійтесь
гратися з малими дітьми, — в
цьому міститься найбільший се-
крет молодості.

B. Вираз лиця. Уста опалі
вдолину, погаслі очі — ось що
є найгірше. Ви повинні мати
вираз лица живий і передовсім
усміхнений. Це слід осягнути
двома способами. Спочатку —
зусиллям волі змушуєте себе
не тратити надії, вашого джере-
ла життя. Ви повинні заборони-
ти собі говорити ось такі,
часто вживані слова: “я вже за
стара”... Ви повинні заховати
молоде серце, повне відваги,
життерадості й погідності.

Щоб так виглядати, вам не-
обхідно робити деякі вправи.
Насамперед уважайте, щоб ван-
ші уста не опускалися вдолину,
щоб не були зморщені, затис-
нені й сціплені. Для цього тре-
ба робити гімнастику мускулів
лиця. Уста жінки не старіються
скоро, але, як надіде той час
коли вони зів'януть — то це
вже вибила година старости...

Ольга Колянківська

ШАХИ

Редактор: Е. Онищук

ШАХОВА ЗАДАЧА

Шаховою задачею називаємо художньо зображену комбінацію на шахівниці, в якій білі починають і дають чорним мат в означеній кількості ходів. Змістом є думка, що зветься ідеєю задачі, а її форма — це позиція виражена фігурами. Кажемо, що задача є художня, коли вона побуджує в нас душевні реакції (захоплення, подив), а крім цього її форма є естетична. Ідея повинна бути зображена щадними засобами і на шахівниці не сміє бути жодної не конче потрібної фігури. Гармонія поміж ідеєю й формою визначає ступінь художності задачі. Чим глибше захована ідея і трудніше віднайти розв'язання, тим більша її вартість.

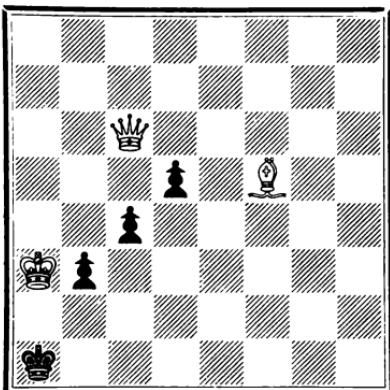
Шахова задача підлягає тим самим законам, що й практична гра. Штучні позиції, що їх не можна вивести з шахової партії є недопустимі. В задачі не сміє бути перетворених пішаків, напр., дві білі дами тощо, зате можна їх перетворювати в ході розв'язання.

Розв'язати задачу значить знайти ходи білих, що, при найкращій обороні чорних, приводять до мату в означеній кіль-

ЗАДАЧА Ч. 1

Е. Босвел

(Свенска Дагблядет, 1928)

Білі починають і дають мату у двох ходах.

кості ходів. Перший хід білих має бути єдиним способом розв'язання. Коли ще інший хід білих веде до цілі, кажемо, що задача має побічне розв'язання й вона повністю тратить свою вартість.

Перший хід розв'язання має ряд вимог художнього характеру. Уважається за недолік у першому ході бити чорну фігуру, перетворювати пішака, відбирати чорному королеві вільні поля, або давати йому

шаха. Часом оригінальність ідеї компенсує недоліки, але це рідкі випадки. Перший хід не повинен бути очевидний, але захований і не легкий до відкриття, а оборона чорних тонка й цікава.

Матуючий хід білих має бути теж єдиний, якщо можна дати мати і іншим ходом, то маємо "дуаль", двоїстість. У головному ідейному варіанті дуаль є недопустимий, а в побічних в меншим або більшим недоліком.

НАЙСТАРША ОПЕРА СВІТУ

Пекінська опера, що має 1200 років і є найстаршою опорою світу, вперше в своїй історії взяла участь у театральному фестивалі в Парижі.

Її вистави пройшли з незвичайно великим успіхом і справді були кульмінаційною точкою фестивалю. Не були це опери в нашому розумінні слова, а радше мімічні скетчі і танки, близькі до наших цирків чи мюзик-голів. Це приїхав той "повний театр", про який теоретично стільки говориться на Заході. В ньому гармонійно сполучені традиція, символізм і віртуозність.

У нас драматична штука все ще базується на реалізмі. В Китаї, навпаки, театральна штука полягає на самій стилізації. Там немає декорацій, тільки дві занавіси і ще кілька дрібних предметів, які залишають повну свободу фантазії глядача. Актори не рухаються з місця. Коли чоловік легко підносить праву ногу, то це означає, що він вийшов через невидимі двері; жінка для цього робить тільки рух рукою, наче відслонюючи невидиму занавіску. Якщо появля-

ється особа з п'ятьма пропорами на плечах, то це генерал, а пропори символізують п'ять армій, якими він командує. Лице розмальоване на червоно — це герой, на чорно — це високий достойник, на біло — це зрадник. А ось мовчазний двобій в темряві, що триває двадцять мінут і дає можливість виявити акторам просто чуда акробатної зрученості. Все при звуках потрясаючої музики.

"Заворушення в небесному королівстві", "Фортеця з Ентаншан", "Осіння річка" — це заголовки ставлених п'ес. В цій останній — прекрасній пантоміні двоє акторів самими тільки рухами вмілі на кількох метрах сцени вичарувати присутність лодки, так що глядачі, мов у галюцинації, аж через фотелі перегиналися, щоб побачити те щось невидиме.

Наймолодша з виставлених штук походить з XVII століття.

До цієї інформації додамо, що рівночасно з оперними виставами відбувалася в Парижі майлярська виставка китайських образів із двох тисячоліть.

3 ПСИХОЛОГІЇ ПИСЬМА (Графологія)

Бажання пізнати внутрішню вартість людини через обсервацію зовнішніх прикмет, — старе як світ. До деякої міри воно вже увінчалося успіхами, спираючись на дослідах цілих генерацій і маючи в своїй основі наукові факти.

Згадати тут, прим. фізіогноміку, френологію, краноскопію, що всі збудили у світі велике зацікавлення, бо існує в людині незаспокоєна потреба пізнати другу людину. Наслідком такої потреби є, між іншим, також хіромантія, якою займаються в нас головно циганки.

Однак зі всіх теорій пізnavання людини найцікавішою є графологія, яка дозволяє заключати з письма майже непомилно про внутрішню вартість людини. Графологія ще й тим стоїть вище від френології чи фізіогноміки, що вона займається лише письмом людини, отже в її неприсутності, так що виключений особистий вплив на осуд, як це, прим. діється при двох інших теоріях.

Головні засади графології

Коли дістанемо лист від знайомого, приятеля, то пізнаємо на перший погляд, від кого цей

лист. Навіть не стаємося відповісти собі на питання "чому" ми це знаємо, по "чим" пізнаємо автора листа. Видно, що є щось таке в письмі, що є тільки тій людині властиве: значиться та людина вкладає в лист частину своєї особистості.

Завдання графології є подати то, що лежить в письмі, яке написала людина і відчитати його особистість, вложену в те письмо. Через довгі досліди пощастило зібрати всі прикмети письма в одну систему, які власне і становлять графологію. Графологом, як бачимо, може бути кожний, так як кожний може навчитися читати й писати.

Щоб подати графологічну характеристику після зовсім точно означених прикмет, графолог мусить поділити прикмети пись-

ІВАН ПАВИЧ

поручає
смачні ковбаси, шинки
і вудженини

**809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — ЕМ. 4-0658**

Кожний в Торонті знає,
Що й коли голоду не має,
До "Вікторії Гріл" іде
Й там до смаку все знайде!

VICTORIA GRILL

612 Queen Street West
Toronto, Ont.

ма на дві групи. Поперше він мусить придивитися, який є загальний характер письма, отже чи воно є велике, чи мале, гармонійне або негармонійне, просте чи похиле, гостре чи округле і т. д. На останку має розглянути поодинокі букви. З цього, що подасть ця подвійна аналіза, може графолог дати графологічну характеристику особи, що писала те письмо. При подаванні графологічної характеристики грає велику роль комбінаторська здібність і дотеп графолога. Очевидно, що характеристика буде настільки певнішою, чим більше письма даної особи мав у себе графолог. Можна подати характеристику тільки з адреси на листі або підпису, але довші проби дають більше матеріалу для обсервації. Головно треба звернути увагу на те, щоб мати письмо природне, значить таке, яке писала якась особа, не знаючи, що воно буде предметом графологічних дослідів. Це так, як цікавішою є ненадійне фотоаматора, від знімки фахового фотографа, до якого хтось чепуриться і робить приємну "міну".

Каспер Ляватер, приятель молдечих років Гето, присвятив у своєму великому творі про фізіогноміку, один розділ графології, де вказує, що письмо є відбиткою характеру людини. Він так каже: "Стверджую, що існує дивна аналогія між мовою, ходом і письмом дуже великого числа людей. Вправді відається, що людина має тільки один характер і свої тільки характеристичні прикмети, то все ж вони мають той самий вислів, те саме забарвлення, той самий зміст. Лагідний може зlostитися, але той гнів є тільки його гнівом, а ніколи іншого. Той, хто гарно пише, може писати погано, але його погане письмо має інший характер і різиться від того, хто взагалі погано пише. І знову письмо того самого чоловіка є відбиткою його кожночасного настрою. Той сам чоловік, тим самим пепром, на тім самім столі, даст інше письмо, коли він пише в гніві, чи в гарнім настрої, чи в любові, чи в ненависті. Чи ж не пізнати по письмі, що той, хто писав є повільний або швидкий, порядний або непорядний, має легку або важку руку?"

А Гете пише: "Що письмо стоїть у зв'язку зі способом думання і з характером людини, і що з нього можна бодай додумуватися про його спосіб мислення і поступовання, це більш як певне".

Про роди письма в наступному числі.

З УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

КИСІЛІ

Кисіль молочний. — Кип'я-
тять молоко, додають цукор,
ванільний порошок і розведе-
ний з холодним молоком кар-
топляний крохмаль. Вливаючи
крохмаль у молоко, треба весь
час перемішувати масу, щоб не
утворилися галушки. Маса по-
винна трохи прокипіти; потім її
викладають у тарілку, згладжу-
ють ложкою і охолоджують.
До кисіля можна подавати ва-
рення. На 5 склянок молока —
1 склянка картопляного крох-
малю, 1 ванільний порошок, 1
склянка цукру.

Кисіль молочний на жовтках.
— Розтирають жовтки з цук-
ром, додають борошно і трохи
молока для того, щоб жовтки
були рідкі. Приготовлене для
кисіля молоко кип'ятить. Коли
воно закипить, вливають при-
готовані жовтки, швидко ви-
мішуючи (при повільному по-

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТОРАН

КИЇВ

Власник
Зиновій Городецький

запрошує
на смачні страви і напитки!

1627 Dupont St.,
Toronto, Ont.
Tel. ME. 9658

мішуванні вони можуть завари-
тися). Потім молоко знімають з
плити і зараз же додають збиті
на піну білки, також швидко
перемішуючи. Після цього ки-
сіль кладуть на тарілку й охол-
оджують. Подається він з ва-
ренням. На 5 склянок молока —
4 яйця, 1 склянка цукру, ванільний
порошок, півтори столові ложки пшеничного борош-
на.

ЧОМУ ЛЕВ РИЧИТЬ?

Відомо, що як тільки зайде
сонце, леви в клітках почина-
ють ричати. Це — явище під-
свідоме, звичка, яка передаєть-

ся спадково. Навіть ті леви, які
ніколи не бували в пустині і ви-
росли в зоопарках, теж ричать,
коли заходить сонце. Це пояс-
нюється інстинктом, який виро-
бився у них, внаслідок бороть-
би за існування. На волі, в пус-
тині, перекликаючись цим гріз-
ним ричанням, леви виганяють
копитних тварин на відкрите
місце, де їх нападають на них.

СМАЧНЕ ПЕЧИВО

DONUT HOUSE

764 Queen St. W.

відоме в цілому Торонто!

ЯКЕ ВАШЕ ЧИСЛО?

Рік народження, як кажуть, дуже пов'язаний з духовими обдаруваннями людини.

Підсумуйте числа вашого року, зведіть їх до котрогось із чисел від 1—9 і пошукайте нижче звання, яке вам найкраще відповідало б. Наприклад, ви народилися 1929 року: $1+9+2+9 = 21$, а це є $2+1$, що рівняється 3; отже шукайте вашого звання під 3. Або — ви народилися 1918 р., тоді: $1+9+1+8 = 19$, а то є $1+9$ рівняється 10, а то є $1+0 = 1$; отже ваше звання є під ч. 1.

1. — Дипломатія, досліди, летунство, мореплавство, медицина.

2. — Література, мистецтво,

музика, театр, видавництво, журналістика, фотографія.

3. — Спорт, годівля звірят, огородництво, звання лісника, ботаніка.

4. — Торгівля, готелярство, банковість, книговодство, геологія.

5. — Секретаріят, декораторство, годинникарство, всі звання, що вимагають прецизності.

6. — Моднірство, торгівля цвітами, філософія, духовні звання.

7. — Поезія, астрономія, книгарство, хемія.

8. — Адміністрація, військове звання, транспорт, звання вчителя.

9. — Промисловість, механіка, хірургія, парфумерія, ткацтво.

Місячник

“СВІТЛО”

ВИДАЮТЬ ОО. ВАСИЛІЯНИ

Виходить у вигіднім до читання форматі з гарною, мистецькою обгорткою. Містить:

Статті на актуальні релігійно-національні теми — Вибрані читання з св. Письма та освітні статті — Добірні оповідання, нариси й спомини — Цікаві статті на природничі теми — Дописи з українського життя в Європі й Америці — Вісті з церковного, національного, суспільно-економічного та політичного життя.

ПЕРЕДПЛАТА ТІЛЬКИ \$3.00 РІЧНО

Адреса:

THE BASILIAN PRESS, 286 Lisgar St., Toronto, Ont., Canada
Tel.: LL. 6483

ФІЛЬМ ОДНОГО ЖИТТЯ

У шпиталі колишніх комбатантів в Нью-Джерсі помер у віці 65 років Робер Е. Барнс, автор книжки "Я видерся з тюрми".

У 1922 році Барнс був засуджений на кару десяти років тюрми за збройний напад на одну крамницю в Атланті, де він зрабував всього 5 доларів. По двох роках перебування у в'язниці він видерся і втік у північні стейти. В 1929 році він займав пост головного редактора одного журналу в Чікаго і заробляв 20.000 доларів річно. Зраджений власною жінкою, він

знову попав до тюрми, хотів вставлялися за ним великі особистості. В 1930 році він втік вдруге з тюрми і поїхав до

РЕСТОРАН

WELLINGTON

Власник
ВАСИЛЬ СТЕЦІШИН
1562 Dupont Street
Toronto, Ont.
Phone RO. 9-0008

ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ

“ПЛАЙ”

344A Bathurst Str., Toronto

Tel. EM. 8-5243

Пластовий і спортовий виряд, книжки, часописи, канцелярське приладдя та дитячі іграшки.

Найцінніше яйце світу

Англійська курка, Фанні, знесла недавно радіоактивне яйце. Сталося це не випадково, а в наслідок експериментів, які зробили вчені. Наперед виплекано на радіоактивних елементах водорості й ними нагодовано курку, що згодом знеслася.

“Продукція” цього одного яйця коштувала 300 фунтів. Воно було потрібне лікарям для експериментів над лікуванням астми та деяких заразних недуг.

Нью-Йорку, де написав книжку, що зробила його славним. Вона послужила сценарієм для фільму, який ішов з великим успіхом на екранах всього світу. Опісля переїхав до стейту Нью-Джерсі, що його три губернатори відмовлялися видати Барнса. В 1949 році він просив зняти з нього п'ятно тюремника; йому дали громадянські права, але відмовили реабілітації, бо він був колись сам признається до участі в нападі.

Тепер рука ангела смерті винесла слово “кінець” на фільмовій ленті його совісти.

Л. Бачинський

НЕЙМОВІРНИЙ ПОДАТОК

На початку XVI сторіччя володів державою Азtekів (Мексико) король Монтеzума. Цю країну хотіла взяти під своє володіння Еспанія і король Карло V вислав з таким завданням в небезпечну заокеанську виправу свого шляхтича Геманда Кортеза.

Кортез визначався непогамованою жорсткістю, як і чимало інших тодішніх завойовників. Він провів усе своє життя в безнастанних походах. У 1504 році був у Західній Індії, в 1511 брав участь у завойованні Куби, 1519 здобув Мехіко, в 1525 вів важкі бої в Гондурасі, в п'ять років пізніше завоював Каліфорнійський півострів, приймав участь в походах свого короля і вів таке авантюрицьке життя аж до своєї смерті в 1547 році.

Слухайте в кожну неділю
УКРАЇНСЬКУ РАДІОПРОГРАМУ
під керівництвом
о. ГРИГОРІЯ ЦЮПКИ
203 Brock Ave.,
Toronto, Ont. — OL. 4789
від год. 5 до 5.30 попол., на
хвилях 1050 з радіостації
CHUM — TORONTO

У 1519 році Кортез прибув до Мексика. Там запросив його до себе в гостину володар Монтеzума і приймав з великими почестями. Ale Кортез, під час бенкету в замку, використав сприятливу нагоду, ув'язнив Монтеzуму і примусив його підкоритися еспанському королеві.

В руїнах того замку, де колись відбувався бенкет, 400 років пізніше, знайдено мішки, наповнені якоюсь сірою збитою масою. Виявилося, що ця маса — це були засохлі воші. В ті часи люди не знали способів боротися з такими паразитами. Воші розносили хвороби та робили спустошення серед людства. Отже володар країни видумав оригінальний спосіб боротьби — наклав на людей податок у вошах, що їх вони приносили в мішках до замку. Ті мішки збереглися аж до наших часів.

Читаючи колись про те, мені просто не хотілося вірити в правдивість тієї розповіді. Як не хотілося також вірити словам віденської клінічної газети, що ще в 1915 році повідомляла: "При перевезенні до одного шпиталя 120 ранених, зібрано з них 15 літрів вошей".

Довелось мені переконатися самому про таку можливість

багато пізніше, аж в 1943 році. Тоді тисячі полонених, крайньо винужденілих і обдертих, переходили через місто Ярослав, йдучи до табору в селі Полкіні.

По довгих стараннях пощастило Українському Допомого-вому Комітетові дістати дозвіл зайти до того табору та відділивши хворих, примістити їх по шпиталах. Люди шукали поміж полоненими своїх земляків та з милосердя допомагали їм чим тільки могли. Ті шпиталі були дуже примітивні — звичайні сін'кі дерев'яні бараки, без постелі і ліжок. Хворі лежали покотом на соломі, один коло одного так близько, що годі було пройти поміж ними. Всі були крайньо виснажені, бліді, з ледь помітними останками життя.

Місцеве населення приносило їм харчі, дещо з речей, і так рятувало цих нещасних людей від смерті.

Одного разу і я зайшов до одного з таких шпиталів. Хотів дізнатися, чи немає там когось з рідних українських степів, із Запоріжжя. Розпитуючи, проходжу поміж хворими, аж тут один з них просить:

— Зробіть ласку, пане Добродію, змилосердіться в ім'я Боже і принесіть мені якусь стару сорочку, нехай і подерту. Мене обсіли насікомі. Живцем згризуть, бо не маю вже сили боронитися...

І він показав мені свою подерту військову блюзу. Між голим тілом і лахами, починаючи від пахви вдолину, висів рій

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ

ST. JOHN'S HAND LAUNDRY & DRY CLEANERS

25 St. John's Road,
Toronto, Ont.

просить переконатися, що її добра робота Вас у всьому вдоволить!

вошій. Їх було стільки, що годі собі уявити. Поволі рухалася ця огидна, сіра маса. Їх можна було збирати черпаком так, як збирають рій бджіл.

До того часу я не міг собі уявити, що таку масу вошій може мати одна людина.

— Он в куті лежить мертвий, — показав він, — погляньте на його обсіле обличчя. До ранку це все буде на мені, бо ця мерзота мертвого тіла не тримається. Все перелізе на живих...

Ніколи не забуду нужди отих нещасних людей, що були жертвами страшної війни.

Ті відвідини шпитального бараку пригадали мені західку в руїнах замку Монтезуми. Тепер я вже не сумніваюся, що те, про що писалося, було правдою. В цьому ж одному бараку можна було наповнити десятки мішків!

Е. ДУМИН С-КА

552 КВІН ВУЛ.,

ТОРОНТО, ОНТ.

ПРОДАЖА МУЖЕСЬКОГО, ЖІНОЧОГО ОДІННЯ І ГАЛЯНТЕРІЇ.
Поручає всякого роду мужеські убрання, готові і роблені до міри
ВЕЛИКИЙ ВИБІР СОРОЧОК, КРАВАТОК І СПІДНОГО БІЛЛЯ

Жіночий відділ має на
складі повний вибір

- блюзок
- суконок
- спідничок
- пончіх
- торбинок
- купелевих костюмів
- та всякого роду жіночої галянтерії.

ЗАГЛЯНЬТЕ ПЕРЕКОНАТИСЯ!

До побачення в —

E. DUMYN LTD.

552 QUEEN ST. W., Tel.: EM 44726

ДО ПРИЯТЕЛІВ "МИ І СВІТ"

Ми дістаемо чимало листів з привітаннями на новому осідку
та з висловленням радості, що наш журнал буде появлятися вже
періодично, щомісяця.

Нас справді зворушують всі ці вияви симпатії з усіх країн по-
селення української еміграції і ми щасливі, що даємо те видання,
якого потребу відчувала наша суспільність.

Нашим бажанням є, щоб "Ми і Світ" дійшов до кожної украї-
нської родини. Тому просимо всіх читачів подавати нам адреси
своїх знайомих. Ми вишлемо їм оказові числа журналу.

Рівночасно заздалегідь просимо проbacчення в тих, кому ми
пішлемо наш журнал без попереднього замовлення. Вас наша
посилка до нічого не зобов'язує. Якщо журналік Вам не подобається і не бажаєте його передплачувати, то, познайомившись
із змістом, вкладіть його в ту саму коверту і, не наліплюючи но-
вої марки, вкиньте в поштову скриньку.

Ті, кому журналік подобається, знайдуть на обкладинці умо-
вини передплати і повідомлять нас про бажання діставати журнал.

Редакція

ЧИТАЧІ ПРО "МИ І СВІТ"

о. І. Г., Монреал: "Вчора я одержав 10 примірників "Ми і Світ" і вже сьогодні не маю ні одного. За кілька хвилин розібрали в мене. Це в українській мові чи не перший того роду магазин і до того вповні вдатний."

проф. В. В., Нью-Гейвен: "Брошурка цікава, — історія, бетристика, розваговий матеріал, все каже за те, щоб таки стати передплатником цього цінного журналу."

п. І. Ч., Дітройт: "В журналі мене цікавлять у першу чергу описи подорожей, на які наша література смішно вбога. Правдивою вашою заслugoю було б присвятити цьому більше уваги."

п. П. К., Ст. Кетерінс: "Я перечитав число буквально від дошки до дошки, і душа й серце відпочили, коли знайшов всього потрохи, і цікавого з літератури, і наукового — і, слава Богу, нічого сієнько з осоружного вже політиканства і бруду..."

п. В. О., Мельбурн, Австралія: "У вашому журналіку, правду кажучи, я деякі речі залюбки прочитав навіть декілька разів. Ваш журналік визнаю корисним для української справи."

М. Г., Кембрідж, Англія: "Я з дружиною дуже радо витаемо ваш журналік і наш син його завзято читає і доповняє ним свою бібліотеку."

п. Я. В., Вершні, Франція: "Журнал, як змістом, так і виглядом дуже добрий, а головне корисний і потрібний, бо ми не досить знаємо світ, а ще менше самих себе. Бажаю, щоб "Ми і Світ" унаслідив по якості колишній журнал Просвіти "Життя і знання".

д-р І. А., Дітройт: "Відносно змісту і формату "Ми і Світ", то мушу ствердiti, що він є перший і одинокий український журнал на рівні західно-европейських журналів. Його різноманітний і цікавий зміст приносить велике відprуження. Він заслуговує на велике признання ще й тому, що не містить в собі ніякого політиканства. Уважаю, що ніхто не повинен відмовитись його передплачувати."

Всю редакційну й адміністраційну кореспонденцію та грошеві посили просимо адресувати на:

**Mr. M. KOLANKIWSKY,
278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada**

